

JOSEF FRANTIŠEK DEVOTY V PAMĚTECH MATĚJE MIKŠÍČKA

Zdeněk FIŠER

Ve druhém svazku Východočeského sborníku historického byly zveřejněny ¹⁾ dva krátké příspěvky o Josefu Františku Devotym (1780-1865), katolickém knězi, rodáku z Hradce Králové.²⁾ Po studiích v Praze přijal kněžské svěcení dne 19. září 1803. Mladý kaplan působil na více místech, dlouhodobě od roku 1806 v Sedleci nedaleko Kutné Hory; tam se roku 1817 stal farářem. V roce 1833 byl uveden na faru v Mikulovicích poblíž Chrudimi, kde následně strávil dvacet let. Kněžský důchod požíval od roku 1853 až do své smrti v Pardubicích.

P. Devoty je charakterizován jako český vlastenec, udržující styky s řadou dalších buditelů, nezřídka se scházejících na faře v Mikulovicích. Byl také spisovatelem, který vedle četných teologických děl zpracoval i několik historických pojednání, vztahujících se k minulosti Sedlece a Kutné Hory. Vydal rovněž spis Simeona Podolského z Podolí „O měrách zemských“ (Hradec Králové 1828) a starší dílo jezuitu P. Jana Kořínka (1626-1680) „Staré paměti kutnohorské“ (Praha 1831).

Hezký žánrový obrázek Devotyho přinesl ve svých pamětech známý historik Václav Vladivoj Tomek. Mikulovického faráře zachytil v roce 1843, kdy si o prázdninách udělal výlet do Hradce Králové. Tehdy, po návštěvě u jiného horlivého vlastence, děkana Josefa Liboslava Zieglera³⁾ v Chrudimi,

1) Svátek, J.: P. Josef František Devoty a jeho dílo. VSH, 2, 1992, s. 221-222; Halbrštátová, E.: K osobnosti J. F. Devotyho. VSH, 2, 1992, s. 222-225.

2) Základní údaje o Devotym včetně přehledu jeho prací přinesl již Riegrov slovník naučný, díl 2, Praha 1862, oddělení druhé, s. 158.

3) O jeho působení viz sborník Východočeské Athény a Josef Liboslav Ziegler, Rychnov nad Kněžnou 1997. V příspěvku V. Petrboka: Obrozenský barokní historismus a František de Paula Švenda je na s. 111 rovněž zmínka o Devotyho vydavatelské činnosti.

směřoval Tomek s přítelem do Mikulovic, „kdež byl farářem starý rodič hradecký Devoty, čestný kanovník vyšehradský, skladatel neboli vydavatel paměti Kutnohorských dle Kořínka. Byl to mužiček starý, tlustý, flegmatický, opak čilé povahy Zieglerovy. Nevěděl mnoho o tehdejšího světě, ale rád poslouchal a protož rád nás viděl. Pan Kohout, který jej již prve znal, vypravoval nám hned napřed všelicos žertovného z jeho domácího pořádku, což jsme potom tak shledali. Fara byla velká; on však trávil čas skoro pořád jen v jednom velkém pokoji při zemi, kdež se zanášel krom kancelářování s nejrozličnějšími pracemi, ku kterým potřeboval nejrozličnějších nástrojů. Všecko to nacházelo se v jedné směsici se všelijakými jinými věcmi, nejvíce na dlouhém stole, který zaujímal celý prostředek pokoje, tak že se okolo něho jen jakž takž mohlo obcházeti; byl pokoj dlouhý a poměrně málo široký. Na stole tom bylo tedy viděti knihy, papíry, hoblíky, pilníky, polena, dříví, kabáty, peřiny a nač člověk pomyslíl. O prášení a čistění nemohlo ovšem býti žádné řeči.“⁴⁾

Tomek nebyl jediný, kdo zachytil jistou osobní svéráznost mikulovického duchovního. Dosud nepovšimuto zůstávalo obsáhlé svědectví Matěje Mikšíčka (1815-1892), jistě proto, že na rozdíl od Tomkova sdělení je ukryto v rukopise nazvaném „Bublínka ze života moravského“.⁵⁾ Jsou to vlastně barvitě a s ironickým nadhledem psané paměti dotyčného, vzpomínajícího s odstupem desítek let (většinou psány v roce 1868) na své mládí a především na léta 1848-1849, jichž byl aktivním účastníkem. Mikšíček v pamětech vystupuje pod pseudonymem Mirovít, město jeho mládí - Dačice - jsou přejmenovány na Divilov.

Matěj Mikšíček⁶⁾ byl rodák z Toužína u Dačic, kam se záhy po narození s rodiči přestěhoval. Nadaný mladík chtěl sice sám studovat, a nepřlíš zámožní rodiče mu dosažení vyššího vzdělání umožnili, ale konkrétní životní cíl, čím se stát, si blíže nevytyčil. Zdá se naopak, že dlouhodobé studium bez závěrečného vyznění mu spíše vyhovovalo. Po ukončení čtyř tříd nižšího gymnázia ve Znojmě (1828-1832) přešel do Hradce Králové, pak se dva roky vzdělával na Josefinské akademii ve Vídni (1835-1837); následovalo roční studium v Litomyšli (školní rok 1837/38). První třídu

4) Tomek, V. V.: Paměti z mého života, díl I, Praha 1904, s. 192.

5) Paměti jsou uloženy v Moravském zemském archivu, fond G 55, pozůstalost Matěje Mikšíčka, karton 3. Zhodnotil je Kopecký, M.: Literární význam Mikšíčkových pamětí. VVM, 15, 1960, s. 216-224.

6) Základní studii o něm přinesl Žáček, V.: Moravský účastník svatodušních bouří 1848. ČMM, 57, 1933, s. 180-210.

filozofie s potížemi zvládal v uherské Pešti, k absolvování druhé se přesunul do Brna, kde dokonce vstoupil do kněžského semináře (1840-1842). Po dokončení druhého ročníku kněžského studia z alumnátu na podzim 1842 odchází, aby se následně protloukal životem na vlastní pěst, konečně bez rodičovské podpory. V pamětech později hořce vzpomínal: „*Do čeho měl kdo Mirovita [tj. Mikšíčka] vrazit, k čemu ho upotřebit, kam ho postavit, když takový člověk vzdor všem svým studiím vlastně a vskutku k ničemu se nehodil, co by byl věděl a uměl i dokonale provést, čemu by byl skrz ve skrz rozuměl?*“⁷⁾

Odkázán již zcela sám na sebe, neuspěl ani jako úředník ve vrchnostenských službách (od poloviny roku 1843 do konce roku 1844), nebavilo jej ani povolání knihkupce, jímž se živil v roce 1845 v Olomouci⁸⁾ a od následujícího roku v Brně. O to nadšeněji se vrhl do víru revolučních událostí. Pro své výrazné národně české vlastenectví si vysloužil nenávisť německého okolí v Brně, dokonce musel dočasně uprchnout na západní Moravu. V dalších měsících byl bezprostředním svědkem konfliktu v květnu 1848 ve Vídni⁹⁾ a z blízkosti sledoval rovněž události Slovanského sjezdu v Praze a následné svatodušní bouře.¹⁰⁾ Vzápětí na něj byl vojenskou soldateskou vydán zatykač, před nímž uprchl znovu do Vídně. Sotva se mu před vyšetřující komisí podařilo ospravedlnit, že jeho účast na nepokojích v Praze nebyla tak velká, aby stála za povšimnutí (i když jeho paměti a korespondence vypovídají o něčem jiném), podílel se na organizování a především byl účasten první slovenské výpravy proti Maďarům na Slovensko.

Léta po revoluci přinášejí Mikšíčkovi zklidnění. Fakticky od roku 1851 - jistě pod tlakem doby - se vzdává veřejné činnosti. Konečné zaměstnání nachází u dráhy jako železniční úředník, posílaný na různé dočasné štače, po roce 1870 trvale v Brně.

Ve své době byl Mikšíček známým českým vlastencem, s neskrývaným nacionalismem vůči Němcům. Psal drobné články, organizoval v Brně i jiné divadelní představení, sbíral jako jeden z prvních moravské pohádky a báje,

7) Bublínka ze života moravského, s. 178.

8) Fišer, Z.: Poznámky knihkupeckého mládence o Olomouci roku 1845 aneb Matěj Mikšíček svým láskám. Zprávy vlastivědného muzea v Olomouci, č. 270, 1993, s. 43-52.

9) Fišer, Z.: Nepokoje ve Vídni v květnu 1848 očima moravského vlastence. In: Pocta Josefu Polišenskému. Sborník prací. Olomouc 1996, s. 59-65.

10) Fišer, Z.: Dopisy Matěje Mikšíčka o průběhu svatodušních bouří v Praze. Jižní Morava, 34, sv. 37, 1998, s. 199-215.

jichž ve 40. letech vydal několik svazků.¹¹⁾ Břítké pero a zejména mluva jej také přivedly do nejnepříjemnější situace, ostrý a útočný jazyk mu působil potíže i u přátel. Bouřlivá povaha a příklon k českému národnímu hnutí mu uzavřely cestu ke kariéře již od studentských dob.

Matěj Mikšíček se s P. Devotym seznámil o prázdninách roku 1831. Tehdy jej otec po absolvování třetí latinské třídy na znojemské hlavní škole poslal na několik dnů do Vídně k sestře, sloužící tam u jakéhosi duchovního. Mladíkovi se podařilo ušetřit několik zlatých a s nimi se rozhodl putovat po Čechách. Dostal se až do Prahy, která jej sice okouzila, ale zároveň pro něj znamenala podstatná vydání. Pro nedostatek finančních prostředků nezbylo než nastoupit zpáteční cestu k domovu, vedoucí mj. i přes Sedlec u Kutné Hory. Hladový vandrovník požádal o pomoc tamního faráře, jímž nebyl nikdo jiný než Josef František Devoty. Dobrosrdečný kněz neodmítl, ba dokonce studentíkovi naznačil pomoc v tom smyslu, že by mu mohl svými známostmi umožnit další studium v Praze. Za to jej ovšem po zbytek prázdnin zaměstnal jako písaře při opisování různých listin.

Po kvartě, již završil svůj pobyt ve Znojmě, se Mikšíček v létě 1832 znovu objevil v Sedleci, aby využil předchozích příslibů. Devotyho konexe v Praze se však ukázaly neúčinné a Mikšíček sám ani nenašel kondice, které by mu případné studium v metropoli království umožnily na vlastní pěst. Devotyho zprostředkováním nakonec Mikšíček přece jen pokračoval ve studiu, ne ovšem v Praze, ale v Hradci Králové.¹²⁾ Od té doby se datoval jejich užší vztah. Postarší kněz si oblíbil čiperného, i když ne bezproblémového mladíka, a poskytoval mu v Mikulovicích, kam se roku 1833 přestěhoval, jakési zázemí a snad i finanční podporu při studiích. Na tamní faře nakonec Mikšíček strávil téměř celý jeden rok (přibližně od července 1834 do května 1835), když nebyl přijat na filozofii na piaristickém gymnáziu v Litomyšli. Důvodem odmítnutí byla Mikšíčkova horší známka z mravů na vysvědčení ze sexty v Hradci Králové. Litomyšlský rektor Stašek požadoval, aby zřejmě příliš bujný mládenec onen ročník opakoval, a to zase v Hradci Králové. Když se k tomu nešťastný student odhodlal, bylo pozdě - nestihl termín

11) Mikšíček, M.: Sbíрка pověstí moravských a slezských. I.-IV., Brno 1843-44, Olomouc 1845; Národní báchorky. I.-II., Znojmo 1845; Pohádky a pověsti lidu moravského. Brno 1847.

12) O výuce na tamním gymnáziu za Mikšíčkova pobytu více Doubrava, A.: Hradecké gymnasium a seminář v I. polovině 19. století (Příspěvek k dějinám národního obrození v Hradci Králové, Práce muzea v Hradci Králové, série B, vědy společenské, 10, 1966, s. 49-74.

zápisu a byl rád, že mu další přístřeší, byt a stravu poskytl právě mikulovický P. Devoty.

Farářova dobrotivost ovšem nebyla zcela nezištná. Mikšíček v pamětech vzpomíná, jak jeho otec musel několik týdnů pracovat na farních polnostech. Využíván ale byl především mladík sám. Devoty z něj učinil svého písaře k vyřizování úřední a osobní agendy, včetně toho, že vyžadoval jeho pomoc při naplňování Devotyho záliby v minulosti. Vedle opisování rozmanitých písemností („škvárů“, jak postižený nepříliš lichotivě označoval staré dokumenty) Mikšíček humorně líčí, jak jeho „bádání“ přímo v terénu ve skutečnosti vypadala a vůbec jízlivě komentuje vlastivědné usilování svého zaměstnavatele na poli regionální historie.

Pobyt v Mikulovicích Mikšíček ukončil v květnu 1835. Následně se přesunul do Vídně, kde se na Josefínské akademii dal zapsat ke dvouletému studiu ranhojičství - jednak proto, aby se vyhnul odvodu na vojnu, a jednak, aby nemusel opakovat studium sexty v Hradci Králové.

Zda a jak často se Mikšíček v dalších letech stýkal se svým dobrodincem, paměti už neřekají. Ale snad mezi oběma probíhal alespoň občasný písemný styk. Dávný kontakt Mikšíčkovi umožnil, aby na konci června 1848, kdy prchal ze vzbouřené a následně už vládními vojsky pacifikované Prahy, našel u svého někdejšího mecenáše na několik dní úkryt.

Z barvitých, leč mnohomluvných Mikšíčkových vzpomínek je dále otištěno alespoň několik ukázek: Autorovo seznámení s P. Devotým, neúspěch jeho první „mise“ za studiem do Prahy, vroucí připomínka pobytu v Hradci Králové, provozování divadla na faře v Mikulovicích v zimě 1834/35, dále jak Mikšíček prováděl svá „starožitnická“ pozorování, některé Mikšíčkovy nepřístojnosti, včetně nočního útoku na farářovu zásobu piva, a konečně, jak našel u svého příznivce dočasný azyl po útěku z Prahy.¹³⁾ Snad tyto ukázky, psané s jízlivou nadsázkou, dokreslí osobní profil Josefa Františka Devotyho¹⁴⁾ i jeho neklidného dočasného hosta.

13) Své paměti Mikšíček rozčlenil do řady dílčích kapitol. O P. Devotým a pobytu v Mikulovicích pojednává na více místech; každá příslušná ukázka v následující příloze je proto označena názvem kapitoly.

14) Hezká olejomalba Devotyho s jeho historickou knihovnou je reprodukována v barevné příloze publikace Hroch, M.: Na prahu národní existence. Praha 1999.

PŘÍLOHA

Bublínka ze života moravského.

*

Kapitola 9. Chrám sedlecký je velebný chrám Páně.

Nejbližší Mirovítova cesta z Prahy byla by vedla na Benešov, ale stříbrorodé Kutné Hoře nemohl se vyhnouti, nebo si myslil, kdoví, kdy se mu udá zase příležitost, aby se na ni podíval.

Přišel tedy jednoho dne k večeru, a tu z vrchů otevřelo se mu překrásné podívání, že jediným takřka okamžením viděl před sebou celou Horu, Čáslav, Jeníkov atd. Mezi jiným poutal Mirovít velebný chrám Páně sedlecký, neboť jest to budova dozajista vznešená a veledůstojná. V rozkošném pohledu všech těchto ještě zvědavých předmětů kochal se Mirovít dosti dlouho, a byl by se snad ještě dále kochal, kdyby byl měl ještě celých čtrnácte zlatých v kapse, ale při revizi našel v ní všeho všudy tři groše, a nebyly to ty někdejší na Horách Kutných ražené groše stříbrné, nýbrž byly to praobyčejné měděné, takzvané šajnové groše. Jak ale hospodařit s třemi groši, aby nevydal se z posledního haléře? Rozpočet Mirovítův byl tedy: Groš jeden za slámu, druhý groš na chléb k večeři a třetí zůstane v záloze pro den příští.

Že při tomto skromném rozpočtu zůstanou mu v záloze dva groše pro příští den, nijak si nemyslel, leč stalo se přece. Jda totiž předměstím, spatřil dům jeden, který zdál se býti domu jeho otce podobným, domem hospodářským a spořádaným. Vešel doň a žádal přítomného hospodáře, zdali by mu, co cestujícímu studentovi, nedopřál noclehu, a to třeba na seně. Hospodář si prohlídl jeho vysvědčení, a byl by ho snad i jinak v domě umístil, avšak na opětovanou žádost, že Mirovít na seně nejraděj spává, svolil k tomu. Mirovít poohlédna se ještě po městě samém, vrátil se se soumrakem k hostiteli svému, a maje už po večeři, ulehl na seně a bohatě se vyspal. Zdálo se mu na seně pořád něco o velebném, veledůstojném a vznešeném chrámu Páně sedleckém, a obrazotvornost malovala mu i osobnosti budově této přiměřené.

Poděkovav se ráno hostiteli svému za nocleh, odešel a díval se ještě po Hoře, pokud by nebylo načase, aby ve velebném, veledůstojném a vznešeném chrámu Páně sedleckém nebyl přítomen ranní mši svaté. Přišel na ranní [mši] už sice začatou; poklekna do jedné ze všech skoro prázdných stolic, modlil se a vzýval Boha i všechny svaté, aby ho jenom tentokráte vyslechli a nadchnuli duchem svatým jej i toho kmeta dlouhovlasého, šedivého, který u oltáře sloužil mši svatou.

Když bylo po mši svaté a kmet stříbrovlasý odešel do sakristie, ptal se Mirovít jedné ze služeb Božích se vracející baby, kudy chodívá v. pán domů, zdali sakristií či kostelem. Za odpověď dostal, že vždy kostelem, a sice uprostřed stolic. Zůstal tedy Mirovít ve stolici, a když stříbro a dlouhovlasý kmet vrátil se kolem něho, udělal mu velmi velice hlubokou poklonu a za ním ihned vycházel též z velebného chrámu Páně. Vida ještě několik bab se s ním schovávati, postupoval po vzdálení, až uvidá příležitosti poskočil si za ním a políbiv mu ruku, představil se za studenta. V bohomyslné duši své vyznal a vyzpovídal se mu až i na ty šajnové dva groše, a žádal ho pokorně, aby mu v této nesnázi půjčil dva zlaté, co by mohl dostat se domů k rodičům. Za záruku nabízel mu veškerá svá vysvědčení, která by jinak ovšem za celý svět nebyl dal, dokládaje, že s vděčností pošle mu otec dva zlaté hned po poště, a že napotom v. pán může toutéž poštovní cestou poslati jemu jeho záruku.

Vykládal mu, jakou hromadu peněz měl z Vídně vycházejce, kterak s kapitálem takovým mínil se až do Karlových Varů podívati, kterak ale už v Budějovicích musel se uchýlit (čemuž se veledůstojný šedivý v. pán ovšem srdečně zasmál), a kterak nyní ve své nesnázi s úplnou důvěrou obracuje k v. pánu, aby ráčil vyslyšeti velkomyslně jeho nejpokornější prosbu.

Velebný, anebo chcete-li, třeba převelebný pán vyslyšel ho sice, ale jenom ušně, nebo po celé exkohortě Mirovítově řekl mu cosi takového, že prý už býval mnohokrát ošizen! Takou myšlenku jal se Mirovít od sebe odmítati, a k tomu konci opětovoal, že mu nechá v záloze svá vysvědčení, a že otec jeho je s to, aby mu splatil dva zlaté.

„Snídal jste už?“, optá se pojednou zčistajasna velebný pán. Mirovít nelhal řka, že nesnídal. „Pojďte tedy se mnou na snídání, a budeme dále mluvit.“ Nezbylo jiného a Mirovít kojil se nadějí, že při snídání pozná ho Jeho Velebnost blíže a lépe a že na místo dvou půjčí mu snad i čtyři zlaté na jeho vysvědčení.

Kuchařka donášejíc na stůl snídání, ač nedávno provdaná, nevěděla, jak soudit o neznámém mladém šuhajovi, a proto vykonávala vše navlas, jak byl jemnostpán kázal. Zvěděv jemnostpán u snídání, že Mirovít zná se v češtině, ba že zná i Jungmannovu českou prosodii, projevil se v ten smysl, že nemá Mirovít naspěch, že má ještě celý měsíc prázdniny a že proto nemusí domů pospíchat. Vzal ho tedy po snídání a zaveda ho do svého kanceláře, řekl mu, aby mu tam tohle a to přepsal.

Mirovít přepisoval pilně a hezky celého půldne, a nebyv s prací o polednách ještě hotov, přemýšlel, jak to bude, zdali nebude muset v některém hotelu utratit ještě něco ze svých posledních dvou grošů. Leč jemnostpán

pozřev o polednách na vykonanou práci jeho, pochválil ho, že píše hezky i dobropísemně, aby si tedy to ostatní nechal na odpoledne a šel s ním k obědu. Mírovít obědval s jemnostpánem u jednoho stolu, nemýlíme-li se zároveň i s velebnou paní kuchařkou, což bylo mu proto nepohodlným, že pro tuto farářovu kasu nemohl se dostat ani dobře k srdci farářovu.

Farář byl farář sedlecký a byl přitom ještě titulární kanovník vyšehradský, potom snad ještě spoluoudem několika dobročinných společností, a byl českým spisovatelem. To vše okouzlo oči Mírovítovy, a jmenovitě k večeru, kdy pan farář dal se s ním do řeči, vykládaje, co všechno za rozsáhlé má známosti v Praze, a poňukávaje zároveň po Znojmě, co nepatrném hnízdě, kde prý Mírovít jenom zakrní, kdežto by v Praze mohlo z něho něco býti.

Mírovít bál se skoro neočekávaného štěstí, že by se mu jemnostpán nabízel za podporovatele, za mecenáše, ale ať bál nebo nebál, ono to tak bylo a Mírovít plesal v duši své, že umožní mu velkomyslný mecenáš, že bude moci studovat v Praze. Proto choval se velmi uctivě, byl ochotný a velmi pilný. Po osmi dnech naspisoval se tolik, že dle svého skromného uznání vypsal si už více nežli dva zlaté, a proto učinil šetrnou zmínku, zdali by neměl se podívat k rodičům, kteří nebudou vědět, kde tak dlouho je. Leč pan mecenáš nenahlížel toho potřebu, nýbrž myslil, aby zůstal tak dlouho, až bude čas do studií - tu čtvrtou [třídou] aby si tedy odbyl ještě ve Znojmě, jelikož na Prahu je pro letošek už pozdě, a po čtvrté aby přišel k němu hned na prázdniny, nebo pátou bude dozajista studovat v Praze.

Mírovít byl jako očarován, a tak se stalo, že i on nenahlížel potřebu, aby šel domů, nýbrž že zůstal až do sklonku prázdnin u svého mecenáše, opsav mu tam celé stohy papíru. To jedině mezitím seznal, že velebné šukny farářovy nebyly šukny přirozené, nýbrž že to byly vlasy pudrované. Vlasy na hlavě si nedával velebný pán stříhat, nýbrž kroužival je kolem hlavy do dvou, a vyžadovala-li toho větší slavnost, i do třech pramínků, takže mu pak od jednoho ucha k druhému lehaly jak tři šedivé klobásky čili jitřničky jedna nade druhou, což vše dobře zapudrováno byvši, dodávalo ovšem zevnější vážnosti. Na prstě nechybil nikdy prsten kanovnícký; Mírovít se později i to dověděl, že to jemnostpán rád má, když se mu u líbání ruky políbí onen prsten kanovnícký.

Když od něho odcházel, dostal na cestu tři zlaté, a jemnostpán na pikslu si poklepávaje vyprovázal loučícího se až přede dveře, neopomina připomenouti, aby napřesrok o prázdninách hned zase k němu přišel. Pln blahých nadějí odešel Mírovít, a když rodičům vykládal o svém dobrodinci, byli tito až k slzám pohnuti nad takovým hodným pánem.

Onoho ale právě času, kdy měli ve Znojmě začínat a Mirovít vstoupiti do čtvrté, zuřila cholera v městě tomto tak nemilosrdně, že počátek studii byl o celý měsíc odročen. Mirovít nevěděl nic lepšího dělat, nežli rozběhnout se, aby jen už zase byl u svého mecenáše, a psav mu tam po celý měsíc, vrátil se včas do čtvrté školy do Znojma.

*

Kapitola 14. Mirovít byl po druhé v Praze.

Sebral se Mirovít a juchal ku svému mecenášovi do Sedlece. Jako po čas prázdnin prvních, tak se dělo i nyní znovu: Mirovít opisoval rozmanité škváry po celé skoro prázdniny a choval se velemravně, aby nezavdal nejmenší příčiny k nějaké nespokojenosti. Ale mecenáš po celé prázdniny nezmínil se ani slovem o Praze, což konečně mohl si Mirovít i v ten smysl vykládat, že úmyslně mlčí a promluví k němu teprv v poslední chvíli, až totiž bude mít v Praze vše do podrobná vyjednáno.

Když ale už i druhý měsíc prázdnin tak dalece pokročil, že bylo už po dvacátém, osmělil se Mirovít a jednou za řeči zmínil se velmi šetrně o Praze. Mecenáš jako by se byl vzpamatoval, řekl cosi jako že „Ano, ano! Pozítřku pojedete kutnohorský dostavník do Prahy a vy pojedete tam s ním!“ Pln blahých nadějí radoval se Mirovít, že umožněno bude jemu, aby mohl a směl studovati v Praze, v městě tomto velebném, starožitném, kde takřka každý kámen má svůj historický význam, v této hlavě Koruny svatováclavské, v této Mekce všech nepoturčených Čechoslovanů. Stojte ve věku sice mládeneckém, stával se nicméně dítětem při pomyslení, že bude u své zlaté matičky, že bude v Praze.

Na cestu ho mecenáš také bohatě vystrojil. U dostavníka kutnohorského zamluvil mu místečko a na cestu dal mu sedm, pravíme sedm listů doporučujících do Prahy, a krom toho ještě několik grošů, které ale Mirovít ani docela neutratil. Pro Mirovítu jel dostavník kutnohorský příliš pomalounku, příliš loudavě, neb on si nevěšmal ničeho jiného a netoužil po ničem jiném, leč jedině po Praze; sedmero listů si prohlížel a pohroužil se aspoň do titulů, ježto na adresách stály, a už i z těch mnohovážených a veledůstojných titulů soudil, že v Praze na každý pád bude studovati školu pátou. Prostudovav takto cestou nejedenkrát všechny adresy listů svých od mecenáše přelaskavě poskytnutých, uschoval je povždy do své poprsní kapsy a střežil je co opravdivé amulety.

Sestoupiv v Praze z dostavníku okartáčoval se ještě v hostinci, tušíme, že Charouzů, aby byl přece k světu podobný, a pustil se na koledu. Vyhledav příbytek nového mecenáše nejbližší, odevzdal mu v pokoře první svůj amulet. Tento vzal a rozevřel i přečetl list a že prý cosi kdesi, že, kdyby to

bylo snad později, že ale - a tak dále. A při všem tom pokrčoval soudruh mecenáše Mirovítova ramena tak, že bylo patrné, že se Mirovít stfásá.

Šel tedy Mirovít a odevzdal list druhý. U druhého mecenáše šlo to poněkud jinak, abychom ale nemuseli býti rozvláčnými, řekneme hned zkrátka, že i tam byl Mirovít pokrčením z ramen shozen. Mirovít odevzdal odporučný list i jednomu kanovníkovi, tedy kamarádu svého mecenáše, leč i tam pokrčeno ramenama.

A tak, jak pokrčeno bylo ramenama u prvního adresáta, tak to šlo u všech ostatních šesti, jimž byl Mirovít osobně odevzdal mecenášovy amulety. Jedinou výminku učinil onoho času profesor Svoboda. Když mu totiž byl odevzdal Mirovít svůj amulet, tu on po přečtení okem pátravým prohlížel si ho a přemýšlel zároveň, co by jemu možné bylo proň učiniti; řekl, že mu může býti nápomocen k tomu, aby dostal ročních 200 zl., pod tou ovšem výminkou, že bude každodenně při mši svaté na varhany hrát. Kriste na nebi! Mirovít neuměl a nenaučil se hrát ani na husličky, a v Praze měl takový nemuzikant moravský hrát pojednou na varhany! Mirovít vyznal, že na varhany hrát neumí. Svoboda ale v přízni a náchylnosti své odvětil skoro doslovně takto: „I to nic nedělá, že neumíte hrát na varhany, to se brzo poddá, jen když umíte hrát na fortepiano.“ Z Charybdy do Scilly! V pokořenosti své nové známosti a proto i úplně neznalosti fortepiana, vyznal Mirovít profesorovi Svobodovi, že ani na fortepianě hrát neumí. Vyslechnuv profesor Svoboda toto vyznání víry, zdál se býti už u konce se svým protektorstvím, zůstal ale nicméně po chvíli stát a přemýšlel o tom, jak by jinde a jinakým způsobem jemu nápomocným býti mohl. Mirovít pozoroval profesora, Čecha ryzího, a viděl, že je v nesnázích, ne falešných a strojených, nýbrž v nesnázích skutečných, že by rád byl pomohl, že ale nepřicházel na žádnou cestičku a na žádnou pěšinku, na nížto byl by mohl Mirovít do Prahy uvést. V nesnazi této řekl konečně Svoboda: „Pro tu chvíli nevím pro Vás vskutku ničeho!“, a přitom pokrčil také ramenama.

Vida Mirovít, že ani u nejryzejšího Čecha ničeho nepořídil, kdežto všude jinde byl způsobem docela přelehkým z ramen shozen, uzavřel, že s tímtež kutnohorským dostavníkem pojede nazpět. „Sliby chyby“ - „skutek utek“ a podobně ozývalo se v duši Mirovítově, a proto jal se důkladněji probírat v charakteru svého sedleckého mecenáše. Poznav ho už dříve co škváru všech bohumilých anebo nemilých škvár, poznával, že je i škvárou ve světě československém, ač i jménem byl spisovatelem českým, a Mirovít míval pro každého spisovatele českého obzvláštní jakousi vážnost a úctu. Pracoval mecenáši svému už po celých takřka pět měsíců, a ač nebyl domýšlivý a neskromný, očekával přece, že aspoň poněkud dojde doporučení me-

cenášovo kýženého vyplnění a šťastného výsledku. V Praze ale, kde ráz za rázem z ramen padal, obracovalo se jeho smýšlení ohledem mecenáše svého, a v rozviklanou důvěru vbíhaly i mísily se i cizí járký a prameny nepříznivé. Napadalo totiž do myslí Mirovítovi, jak nešetrně ten onen bývalý klient o tomtéž mecenáši svém mluvil, jak i jiní lidé přihořkle soudili. Neustálil se však na ničem ještě, nebo si myslil, že po oznámení výsledku tohoto může mecenáš obrátit jinak i rozhodně. Záviselo tedy vše od dalšího jednání mecenáše samého, na čem se Mirovít ustanoví. Vrátil se s tímtež dostavníkem a sleza v Sedlci, vešel na faru.

Byla hodina druhá z poledne. Mecenáš vracel se právě ze dvorka ve společnosti své kuchařky a vcházela do síně, kdy vcházel do též síňky Mirovít zepředu. Mirovít šel a políbil mu ruku. Mecenáš ale nemohl se ani vyrvati z řeči s kuchařkou o mlíce anebo o nějakém prasátku vedené, a teprv když vzala konce svého, obrátil se k Mirovítovi s otázkou: „No, jak jste pochodil?“ Mirovít mu odpověděl tak mimicky, jak to v Praze viděl, pokrčil totiž ramenama a potom teprv dal se do vykládání. Mecenáš poslouchal anebo neposlouchal, ale pojednou mu skočil do řeči, tázaje se, zdali obědval. Za odpověď dostal, že Mirovít od rána ještě ničeho nejedl. Zavolal na kuchařku, řka: „Dejte mu něco k obědu!“, a odcházeje do kanceláře pozval Mirovít, aby po jídle přišel za ním.

Kdykoliv jindy obědvával zároveň s milostpánem, bývala jídla přece aspoň jaksi upravena, že se mohl aspoň s chutí najísti. Ale tentokrát kuchařka přinesla kamsi do čeledníku na talíři něco, co mělo býti vlastně polívkou, a na druhém talíři předložila mu něco, co mělo býti jídlem moučným; více neměla kromě kousku chleba. Mirovít se pustil s chutí do polívky, ale po první lžičce zdálo se mu, jako by se byla kuchařka asi zmýlila a dala jemu, co bylo asi pro koryto nachystáno. Zmíniv se šetrně kuchařce o té polívce, dostal úsečnou odpověď, že už jiného a lepšího více nemají. Pro samou nechuť nemohl ale Mirovít přijít na chuť, ač jinak s chutí byl by jedl. Polívku nechal stát a pustil se do jídla moučného, ale i to mu v krku vázlo, že nemohl dále, leč by se snad byla smilovala kuchařka a krmila ho, jako krmívala husy. Nezbyl tedy leč ten kousek chleba a ten, že byl aspoň pečený a upečený, snědl Mirovít celý, a to s chutí.

*

Kapitola 15. Rezoluce. Laciné cestování a psí nocleh.

Lahůdkami těmito korytovskými na- a přesycen šel Mirovít za mecenášem do kanceláře a usedl si na své spisovatelské místo. Mecenáš se dále po ničem netázal a ničeho nemluvil. Po chvíli ale dojda, předložil Mirovítovi nějaký starý škvár na opisování. Tento vzal péro sice do ruky, rozvažoval

však, má-li starý šlendrián i nadále trvati, má-li on i nadále býti strojem opisovacím, mecenáši zbůhdarma sloužícím, a má-li tento poměr i nadále udržován býti? Že jsou „sliby chyby“, o tom se klient náš právě byl přesvědčil. Měl na sliby pořád ještě a slepě stavěti?

V rozjímání tomto projel Mirovít jakýsi vskutku démonický duch, nebyl-li to duch jeho andělíčka strážce, a v duši jeho vznikla ta rezolutní myšlenka, aby poměr takový ihned a to rázem přeřal. Odloživ péro, vyšel z kanceláře a hledal po faře svých, jak říkáme, pět švestek. Nalezl košili i podvlíkačky své, ale punčochy nenalezl, nebo byly v prádle. Nechav je v prádle, svázal co měl do šátku, a položiv si uzílek tento mezi dvojitě dveře u kanceláře, vstoupil zase a sedl si na své místo. Neopisoval ale, nýbrž vezma kus papíru, psal výpověď svému panu mecenášovi. Děkoval za dosavadní jeho lásku a přízeň, a ujišťoval, že pro budoucnost nechce ji nižádným způsobem a nikdy více zneužívat. Složiv list a napsav naň adresu, nechal ležet ho na svém stole. Vstana, přikročil k mecenáši s postěžováním, že je mu po té cestě poněkud daremně, že by se tedy rád na čerstvém vzduchu trochu prošel. Mecenáš ihned svolil, aby se Mirovít na čerstvém vzduchu prošel, neboť to byla spolu i ta nejlacinější medicína.

Mirovít se tedy obrátil a zavřev za sebou dveře, zachytil svůj nachystaný uzílek a drže ho rukou na stranu, by ho z oken fary nezahlédnou, kráčel před farou jako učiněný mizera. Kráčel tak pořád stejným tempem, uzílek toliko pošinuje, aby ho z fary vidět nebylo, až za jistým domem fara z obrazu jeho a tedy i on faře z očí docela zmizel. Tu ale dal se pojednou takřka do skoku a uháněl, jako by ho zlý duch pronásledoval. Octnuv se až na silnici zvané císařská, stromovím hojně vysázené, oddychoval si poněkud, stoupal ale nicméně jen dál a dále k Čáslavi, aby jenom co možná nejdále vzdálen byl z oboru pravomocnosti čarodějníka mecenáše. Kdyby nebyl po sobě zanechal listu svého výpovědního, nebyl by ovšem ani pospíchal, nyní ale proto pospíchal, aby jenom minul hranice působnosti čarodějníka, nebo ovšem nevěděl, v kterou chvíli dočte se výpovědi učna svého.

Možno, že měl Mirovít na místě, kdy psal svou výpověď, předstoupiti raděj před svého mecenáše a měl mu říct do očí: „Pane! Chcete snad ze mně dělat blázna, atd?“ Možná, že by byla otevřená přímá a bezhluchá řeč zakrnělého pana mecenáše vzpamatovala a že by se o svého klienta byl buď lépe postaral, anebo vyznal, že je málo mocným a že všechny dosavadní sliby své bere zpět. Může být, že by to byl taktó i udělal Mirovít, kdyby byl pro aspoň jednu školu v Uhřích studoval, a nabyt tam přímostí, v Čechách a Moravě oné doby neznámé. Na místě přímosti panovala v Moravě a v Čechách jakás potměšilost, a kdo i na pohled nejpokorněji a nejponíže-

něji líbal milostivou nějakou tu ručičku, míval vždy za ušima a byl by mnohdy raděj fackoval, nežli ručičku poníženě líbal.

Můžeme to mít za zlé, že mladík, jako Mirovít, nevída a nezna je lepších morálních vzorů, stal se také potměšilým? Však uvidíme, že panující oné doby potměšilé živobyty a s ním spojené vychovávání mládeže vedlo nevyhnutelně i Mirovíta k nejedné ještě potměšilosti.

*

Kapitola 16. Mecenáš mermomoci.

Otec na robotě. Králové Hradec. 1832.

Čtvrtého dne po navracení se Mirovíta došel na divylovského v. p. děkana německy psaný list ze Sedlece, v němž tvrdil zatvrzelý mecenáš, že se Mirovít přenáhlil, že on má všude velké a rozsáhlé známosti, a pakli by to pro letošek už nebylo šlo, že by ho byl někam jinam umístil a že mohl teprv napřesrok jít do šesté [třídy] do Prahy. On že by se o to všecko byl ochotně postaral, anť prý je Mirovít člověk velmi hodný, atd.

Děkan zavolal si Mirovíta a ukázal mu onu škrabaninu, leč tento odmítal zcela rozhodně od sebe každé pomýšlení na nějaké nové vydání mecenášstva sedleckého a nechtěl o něm ani slyšet. Vida děkan, že hází hrách na stěnu, nechal být s poznámkou toliko tou, že v té věci musí promluvit ještě s otcem. Mluvil a následek byl, že otec zapřáhl koně, naložil na pryčku ještě půl vědra vína rakouského a kázal synovi, aby jel s ním zpět k jeho panu mecenášovi. Vida Mirovít neoblomnou vůli otcovu, oblomil svou a jel s otcem zpět do Sedlece.

Představoval se otec se synem Mirovitem opět jednoho rána a opět v tu samu chvíli, kdy kráčil z velebného chrámu Páně na faru, a mecenáš zablíkotal zase po Mirovítovi očkama svýma mžouravýma, tentokrát ale ještě s menší sebedůvěrou a sebeklamem. Otec a po něm i syn políbili mu poníženě ručičku, a tento vida asi, že otec i syn blázni jsou a blázni zůstanou, vykládal cosi otcovi, že Mirovít odejda od něho udělal hloupost. V přítomnosti otce musel syn mlčet.

S koněm i vozíkem ulebedil se otec na faře. Nastalo tam důležité rabování mezi otcem a mecenášem, jehožto výsledek byl, že příštího dne pojedou kutnohorští studenti se zvláštní příležitostí do studií do Králové Hradce a Mirovít že pojedje s nimi, aby tam studoval pátou. Mecenáš napsal asi šest listů a dal je Mirovítovi na cestu s ubezpečováním, že na rekomanda tyto dostane tolik hochů, že nebude otce ani krejcara stát. Jeden z listů těch zněl na sestru mecenášovu, která byla v Hradci za jistého písaře provdána; u té, pravil mecenáš, dostanete byt.

Příštího dne sedl Mirovít a jel se studenty kutnohorskými do Králové Hradce. Od studentů zvěděl, že v páté škole bude mít za profesora Václava

Klicperu, kteréžto jméno co jméno spisovatele českého bylo Mirovítovi už poněkud známo. Vykládali mu též, že v Hradci je i jeho krajan profesor Chmela, jehožto Slovník Mirovít znal už ze Znojma. Vábilo to Mirovítu, a proto postěžoval si soudruhům, že přece ještě neví, zůstane-li vskutku v Králové Hradci a nepůjde-li zase zpět do Znojma, nebo nenajde-li v Hradci nějakých výhod, že by mu bylo prospěšnější, aby studoval ve Znojmě. Do Znojma by se ale též nerad byl vrátil, protože se tam chlubíval, že bude pátou studovat v Praze.

Aby měl aspoň byt zabezpečen, odevzdal první list sestře mecenášově. Tato přečtouc ho, koukala se podivně a podivně zhlížela, a podala mužovi, aby také četl, a tento přečta, zhlídl ještě podivněji. Ostatně nepromluvil ani slova, nebo i jinak byl tak málomluvný, že by z něho kdo sotva za kutnohorský groš byl slovo vykoupil. Mirovít si ale myslil, že jako on otce, musí i mladší sestra poslouchat bratra staršího, a činit, co on poroučí. V tom se ani nezklamal, nebo po obapolném muže i ženy mrknutí řekla písarka, aby si tedy Mirovít, když už to být musí, donesl k nim kufr, že tam může nějaký čásek bývat, pokud by si nevyhledal něco lepšího.

Jeden ze studentů spolucestovatelů Mirovítových přišel druhého dne pro Mirovítu, aby šel s ním, že dostane kondici. Bylo to u jednoho krupaře. Ujednáno, že Mirovít bude vyučovat dvě jeho dítek a dostane za to v týdnu dva obědy. Spolu slíbil krupař, že pomůže Mirovítovi ještě k jedné takové kondici, jakž se i v málo dnech také stalo. Krásné město, Klicpera za profesora, rozkošná krajina, byt zdarma, čtyry obědy v týdnu a v kapse ještě patero rekomandací! Počinek byl dobrý a Mirovít počítal už, že, až jenom odevzdá rekomandace mecenášovy, bude skoro sto oplácet už dluhy otcovi. Dal se zapsat do páté.

Umluveno mezi otcem a mecenášem, aby Mirovít s vracející se příležitostí studentskou odkázal, zůstane-li v Hradci, anebo aby s touto příležitostí vrátil se a šel zpět do Znojma. Vzkázal tedy Mirovít i psal, co všecko už má a co má ještě v očekávání, a že tedy zůstane v Králové Hradci.

Nežli by zpráva nějaká došla, radil vyšehradský pan kanovník otcí, aby se pro ukrácení chvíle podíval s koněm na jeho pole a otec, aby se mu nezastesklo, uposlechl moudré rady a pole kanovníkova pilně oral a přeoral. A když už zpráva došla, že Mirovít nevrátí se do Znojma, věděl vyšehradský otec pořáde tak příjemně bavit a zdržovat, že napotom zdržel se otec u něho ještě celých čtrnácte dní, pracovav neustále a mozolně v poli, i všechny brambory mu vyorav. Strava kanovnícká bývala prý ale obyčejně taková, jakou dostal i Mirovít, když se z Prahy s nepořízenou byl navrátil. A při všem tom dostal otec od mecenáše i radu a řídil se také dle ní. Jezdíval

totiž každé soboty do Kutné Hory, aby si tam v den tento tržní nakoupil pro koně obroku, ovšemže za své vlastní peníze. Kdykoliv v pozdějších letech stala se zmínka o někdejším syna jeho mecenáši, tu se otec vždy zasmál, a byl-li v dobré chuti, vykládal rád a velmi humorně o těch svých dobrých polívkách i jiných rozmanitě ucmuchtěných jídelkách a neméně i o obroku koně svého.

Do Hradce Králové přijížděli studenti ze strany Hradce nového. Pro Mirovítu byl pohled z vrchů Novohradských na město samo i na celé rozsáhlé a půvabné okolí velmi unášející. Už zdaleka zdál se mu Hradec býti městem klidným, čistým a vábným. Z vrchů Novohradských lze přehlédnouti celý takřka kraj Králohradecký, až konečně spočine oko na Sněžce samé, kdežto vlevo nenajde významného ohraničení. Nad velebné toto podívání není snad velebnějšího, vyjma vrchy Podhananské (?), odkud vpravo ten samý celý kraj Královohradecký je k přehlédnutí, vlevo ale celý kraj Čáslavský s Kutnou Horou až na Vysokou.

V Hradci prožil Mirovít nejkrásnější a nejpoctivější doby života svého, prožil ale i nejednu bouřku a jmenovitě jednu velmi zuřivou, ukrutnou. Leč zapomínaje zlé, kochával se rád v milých a příjemných vzpomínkách a mnohdy vzpomínal i těch původně staročeských kokrhelí, jaké v Hradci ponejprv ve svém životě u obstarlejších matron a babiček cizotou nenásáklých vidíval. Že studoval pod Věnceslavem Klicperou, s tím se nejednou honosil. U sestry mecenášovy zůstával krátký toliko čásek, a po výpovědi její přestěhoval se do domu Lhotova, kde zůstával spolužák a upřímný přítel jeho, rozený Kutnohoran. Tento byl povaha tichá, mírná a pracovitá. Poněvadž mu časem v uších zaléhalo, kdy i nedosti zřetelně doslýchal, býval mnohdy sklíčeným a o budoucnost starostlivým.

Za pokročilého jara dlíval Mirovít nejraději na baště v zahrádce domu Lhotova. Bývalo tam ticho a tichounko a krásná vyhlídka po okolí. Rostla tam bujná tráva, krásné kytky i stromy. Ulehna si někde pod strom do trávy, učil se tam nejenom svým školním věcem, ale nejraději tam čítával spisy Gellertovy, jeho něžné žerty, vtipné obraty, rozmluvy, básně, atd. V takovýchto poklidných chvílích zdálo se Mirovítovi, že vidí, jak se Gellert při tom nebo onom svém vtípu usmíval a jak se potutelně koukal.

Mirovít nečetl pro dlouhou chvíli, aby rozesmál sebe sama, on čítával, aby viděl spisovatele - člověka, aby se doň vnořil a poznal v něm člověka. A když se po přečtení rozhlížel po člověku spisovateli, a v rozhlížení svém se zadumal, bývalo mu nejednou, že to listí stromů kolem něho jenom proto hýbe se a šumí, aby doznalo, že dumá a rozjímá zároveň a podobně Mirovítovi, že v souzvuku a souladu splývá šumění přírody s rozjímáním

a dumáním jeho. Mirovítovi bývalo mnohdy, jako by jenom jemně dýchati měl, aby nenarušil soulad přírody s dumáním svým.

Jednoho dne donesl si Mirovít několik svazků Musejníka na čtení od profesora Klicpery. Blížilo se na dvanáctou v poledne, kdy si doma k Musejníku zasedl. Padl mu do oka článek „O ženských“ od Langra. Dal se tedy do čtení a čím dále četl, tím ho to více zajímalo. Psal zajisté Langer velmi humoristicky a zároveň i tak cudně, že ač v článku onom ženské s basou a i jinak porovnává, může nicméně každá čistá duše čísti aneb poslouchati rozvernosti Langrovy. Mirovítovi se humor Langrův tenkrát tak líbil, že četl bez ustání, pokud nepřčetl článek ten až do konce. Jsa u konce spatřil, že je na hodinách půl jedné a on měl býti dle zvyku a obyčeje o 12ti u oběda. I spěchal honem po náměstí k obědu a byl rád, že mu cestou nikdo bláznů nenadal, nebo byl čtením Langrova pojednání tím způsobem rozhárán, že v zažívání jeho humoristiky celou cestou smál se takřka nahlas.

Kdysi na setkání ukazoval spolužák Doubrava Mirovítovi „Slávy dceru“. Mirovít četl už někde, že „Slávy dcera“ vyšla už tiskem, ale na oči nikde mu po tu dobu nepřišla. Chtěl tedy a žádal Doubravu, aby mu ji půjčil na čtení. Ale Doubrava nechtěl ani slyšet, omlouvaje se, že sám vypůjčil si ji jenom na několik málo dní, leč po dlouhém žebroňení půjčil ji, ale pod výslovnou výminkou, že mu ji Mirovít vrátí hned ráno dne příštího.

Odebral se s knihou ihned do svého příbytku a četl až do večera, až se totiž setmělo. Mezitím odskočil a koupil si svíčku, a při svíčke četl dále a pořád četl hltavě, nebo „Slávy dcery“ nesměl déle podržeti u sebe, leč toliko do rána. A když ho sedění u stolku omrzelo, vzal knihu a svíčku a ulehna do lože, četl neustále, a četl, dokud svíčka stačila, četl až přes druhou hodinu po půlnoci. Cokoliv byl četl posud z literatury německé a české, to vše ač jinak v oborovém svém způsobu snad výtečné, ustoupilo v duši jeho v pozadí ohledem na „Slávy dceru“. Bylo mu, jako by byl našel jasné heslo, dle něhož, ač do té chvíle v neurčitosti své, ovšem už nevědomky a jako pudem vlastním poháněn, řídíval se, od nynějška zcela určitě a uvědoměle řídití se musí. Veleknih tato zdála se mu býti posledním soudem co do minulosti a velikým proctvím co do budoucnosti.

*

Kapitola 23. Divadlo.

Mirovít psával čili opisoval v kanceláři velmi pilně všeliká krásná i méně krásná kázání, on zkrátka opisoval všechno, cokoliv dal mu jemnostpán mecenáš k opisování, práce to ovšem nudná a jmenovitě pro mladou krev trapná. Vykonáváje takto svědomitě povinnosti povolání svého

klientského, nepomýšlel ovšem ani v nejmenším, že by se cítil už schopným býti, aby se uschoval někam do archívu.

Blížil se už podzim, kdy nastávaly delší večery. Na faře bylo dvě děvčat mladých, které nebyly ani děvečky, ani služky, ani kuchařky, obyčejně ale zabývaly se jen tak tou ženskou prací, jako jest šití, praní a piglování. K té čipernější přilichotil se Mirovít a přednesl jí, jak snadné bylo by, aby tu na faře hrálo se divadlo, kde by ona sama mohla mnohdy představovat královnu anebo princeznu, aby tedy vyžádala na jemnostpánovi, co by pod ředitelstvím Mirovítovým sestoupili se ochotníci a provozovali divadelní hry ochotnické. Slečinka přednesla žádost tuto jemnostpánovi a přímluvou svou tak vydatně ji podporovala, že pan mecenáš svolil, aby se divadlo provozovalo.

U mecenáše býval též jeden klient jeho, povoláním svým jakýsi malířčík Němeček, a ten musel následkem nejvyššího rozkazu malovati ihned oponu a kulisy a vůbec vše k divadelní scénarii potřebné. Malířčík byl tak schopný, že mu ovšem bylo jedno, maže-li nějakého toho svatého anebo světici Boží anebo maže-li oponu a kulisy, nebo za všechno měl rovný plat - stravu.

O prvním vystoupení svém na divadle ve vesnici Mikulovicích vykládal Mirovít, že mu bylo, jako by mu všechny hlavy diváků - a byla prý hlava vedle hlavy - na prsa padaly a tak ho obtížily, že sotva dýchal a oddychoval. On ovšem vystoupna na jeviště nedíval se na zem a podlahu, nýbrž podíval se ihned zřejmě celému obecenstvu tvář ve tvář. Leč vzdor tomu, že se mu prsa přenáravně svírala a úžila, dopadlo nicméně první představení velmi výborně. Hrálo se dále. Hrály se ponejvíce samé kusy Štěpánkovy, nebo pro dědinu jako Mikulovice hodila se „divadla Štěpánkova“ nejlépe, už pro jich pro onu dobu nejpoblábnější řeč. Hrálo se takto už mnohokrát a vždy s dobrým výsledkem, nebo Mirovít stál pevně a nezvratně na tom, že každý herec a každá herečka musí přinejmenším úlohu svou tak nazpaměť umět, aby náповěda byl jenom pro okamžité zapomenutí a upamatování. Proto vzav nejednou při zkouškách knihu do ruky své, odbýval zkoušku docela bez náповědy, sám z knihy pomáhaje, kde co vázlo. Slečny piglovačky hrály ovšem vždy nejpřednější úlohy ženské, a bylo-li více dam zapotřebí, pozvala se děvčata vesnická, která pak ochotně i velmi dobře provedla úlohy své.

Jednoho dne přišla slečna farní k Mirovítovi a vyřizovala mu, že jemnostpán si přeje, aby se provozovaly také „Selské námluvy“. „I pro pána krále, copak to jemnostpán myslí?“, obořil se Mirovít na milou poselkyni a zařikal se, že on co ředitel nikdy k tomu nesvolí, aby provozován byl kus až nad míru sprostý. Slečinka ale u vědomostech svých v triviálních školách

nabytých bránila návrh jemnostpánův, že skoro vyhlíželo, jakoby ona mluvila a zastávala návrh svůj, ježž byla jemnostpánovi učinila a on ho z ní přijal. Mirovít se ale nicméně vzpouzel, že „Selské námluvy“ provozovat nebude. Slečinka neurvalostí touto jaksi odpuděna šla, že prý to jemnostpánovi řekne. Vrátila se s tím rozumem, že prý jemnostpán chce, aby se „Selské námluvy“ provozovaly. „Když tak jemnostpán mermomocí chce, budou se provozovat“, odpověděl Mirovít v nevoli nejsvrchovanější. Dal tedy vypsát úlohy a rozdělil je, sám ponechav si úlohu rychtáře. Avšak navzdor svému obvyklému svědomí divadelnímu nepodíval se tentokráte ani jen okem na úlohu jemu dodanou a následovně neuměl nazpaměť ani slovíčka.

Jemnostpán mecenáš mnoho šňupal, a šňupával, jako obyčejní šňupáci nešňupají. Nabral totiž do prstů, co se do nich jenom vešlo tabáku, jal se napřed několikrát po sobě brousiti z pravé strany o nos svůj, a když bylo uspokojeno chřípě pravé, jal se znovu z levé strany několikrát brousiti kolem chřípě levého, až i toto bylo ku spokojenosti naděleno, anebo nebylo už mřelo více mezi prsty. Poněvadž Mirovít úmyslně nazpaměť ani jenom nejmenšího se neučil, nemohlo býti jinak, že u provozování „Selských námluv“ šla extemporalisace jedna za druhou, ba že extemporisoval konečně i s nápovědou, aby lépe a zřetelněji nahlas mluvil. V nejlepší scéně, kde zas nápověda nezachoval se patřičně aneb kterou Mirovít za nejvhodnější si byl vyvolil, vyndal pojednou co rychtář vážně pikslu z kapsy a jal se vážně u přítomnosti souherců na ni poklepávati, slovo jedno nepromluviv. Spoluherci začali se pojednou pitvořit, jako by do nich byl rarášek vjel. Jeden se smál nahlas, druhý se chytal za nos a třetí kousal se do pysků, aby neporušil aspoň dekorum své co uznalého dobrého herce.

Piksla, již tu Mirovít neočekávaně vytáhl, byla v porovnání s obyčejnými pikslami největší, co snad kdy svět viděl; byla dřevěná a sloužila k tomu, aby se v ní rozdělávalo leštadlo na boty jemnostpánovy. Mirovít postaral se, aby téhož večera nalézalo se v ní leštadla více nežli jindy, aby nebylo příliš suché, nýbrž více mokvaté. Zaklepav několikrát na tuto svou tabatěrku, promluvil, řka: „No kmotři, šňupnime si!“; a kmotři nevěděli, co dělat. Podával tedy Mirovít každému jednotlivci zvlášť, a tito poznavše tabatěrku i co v ní je, neměli se hrubě ke šňupání; proto přistrčil tento každému sahajícímu tabatěrku tím způsobem, aby aspoň prsty omočil. Když byl všecky kmotry obsloužil, vzal si sám šňupec a jal se šňupati zcela na způsob pana mecenáše, který seděl ovšem v parteru na prvním místě. Poněvadž ale namočil prsty opravdu do své tabatěrky, stalo se, že si při šňupání namaloval kníry napřed na pravou tvář a potom zase na levou.

Diváci přítom dílem prskali, dílem za nos se chytali, a jemnostpán zpozorovav konečně svou podobiznu, díval se ku konci této extemporace už toliko na podlahu.

Mirovítovi samému nezmínil se napotom jemnostpán ani slovem o provozování tohoto kusu, tento ale byl přece žádostiv jeho úsudku, a proto namluvil slečnu piglovačku, aby se ho zeptala, jak se mu líbily „Selské námluvy“. Slečna donesla zprávu, že se mu líbily až na to šňupání, kterého prý mohl Mirovít nechat. Od té doby ponechal ale jemnostpán výběr her zcela na vůli Mirovítově a nikdy více nevzkázal po piglovačce, aby se hrály „Selské námluvy“.

*

Kapitola 24. Jakým byl Mirovít zpytatelem starožitností.

Mecenáš Mirovítův byl vydal tiskem před léty Kořínkovy „Památky kutnohorské“ a obmyslel, aby vydal památky tyto v novém a zlepšeném vydání. K tomu konci měl pohromadě už mnoho nové látky, kterou nesebíral sice on sám osobně, nýbrž kterou mu nanosili a nasbírali podobní Mirovítovi klienti jeho. Pokud sahala paměť Mirovítova, věděl tento jenom tolik, že mecenáš jeho nikdy vlastníma očima nepodíval se, nepozoroval a nezpytoval, cokoliv bylo v nasbíraných spisech neurčitěho, neprozkoumaněho a závadného. Takovou práci složil obyčejně na některého ze svých bezplatných pánů klientů, a těchto klientů nemívával titulární pan kanovník vyšehradský právě nedostatek. V rukopisech nalézalo [se] u některých míst znamení otázky, jako by na důkaz, že to není docela spolehlivé, jinde byla zase některá místa vyčárkována na doklad, že není tam ještě, co by tam býti mělo.

Na podzim tedy onoho roku, kterého Mirovít po odbytých divadelních kusech nic moudřejšího nedělal a nestudoval, vyzval ho mecenáš, aby šel pěšky z Mikulovic do Kutné Hory a prozkoumal mu ta místa, to, ono a tohle, jak a kde mu to v rukopisu nedostává se. Žádost mecenášova byla v očích Mirovítova takřka povinností, a proto ihned přiznal se, že půjde dle jeho žádosti do Kutné Hory, aby tam, co je záhadného, vyzkoumal a vyzpytoval. Mecenáš ho vystrojil celým svazkem pochybných v rukopise míst, a Mirovít stoje už ve dveřích, na cestu z Mikulovic do Kutné Hory uchystaný, dostal od mecenáše svého v posledním okamžení peníze na cestu. Nedívaje se strčil peníze do kapsy a odporučiv se, odešel. Na cestě teprv opovázil se podívat, jaké viaticum do Hory a z Hory zpět dostal od svého mecenáše. Počítal, a když všecko spočítal, a dvakráte spočítal, dopočítal se, že na tuto dvojnásobnou cestu dostal úplných 24 - krejcarů ve stříbře. Mirovítova pojala nejsvrchovanější nevole a nevěděl honem, má-li se vrátit či má-li jít dále.

Konečně se rozhodl, že nedopustí se žádného sprostáctví a šel do Kutné Hory.

Přijda tam, vylezl si na vížku u kasáren, kde ho čekala největší práce, aby tam totiž porovnával a doplňoval v rukopisu nápisy na zvonech se nalézající. Rozevřel svá lejstra, vybral si zvon a k němu příslušící rukopis, přistavil si žebříček, četl nápisy na zvonu a porovnával i poopravoval v rukopisu. Nežli s jedním zvonem hotov byl, musel si ovšem žebříček několikrát přestavovati. Odbyv takto zvonů už několik, přišel k jednomu, kde měl v rukopisu puntíky. Mírovít díval se na slovo, předchůdcem svým nevyzpytované, a hádal jen tak zdaleka, jak by se asi čísti mohlo, ale určitě neměl to ještě vyzkoumáno.

Mezitím ale spatřil z žebříčka, že jakýsi klučina přišel na věž a díval se po Mírovítovi, co to tam dělá. Vida se zpytovatel starožitností zpytována nejmladším už pokolením, slezl z žebříčku, a daje klučinovi do ruky dvougrošák, řekl mu, aby skočil támhle k té hokynářce pro jabka. Klučina se vrátil a přinesl jablek za celý dvougrošák. Mírovít pobídl hošíka, aby jedl s ním, nebo si myslil, že hošík po užívání tohoto sympatického prostředku jablek stane se někdy v budoucnosti také vděčným klientem nějakého štědrého mecenáše.

Jedl tedy Mírovít a jedl hošík, až snědli jablek za celý dvougrošák. Na žebřík Mírovít už vícekrát nelezl. Co kde v rukopisu ještě scházelo, vyplnil z duševní zásoby své, ovšem vždy jenom tak, aby toho nebylo více, nežli bylo v rukopise puntíčků. Skončiv tímto způsobem svou muziku, svinul lejstra a vrátil se z Kutné Hory zpět do Mikulovic, maje v kapse ze všech 24 krejcarů stříbrných už toliko 10 krejcarů šajnových. S těmi dostal se šťastně do Mikulovic, neb co pěšák neplatil nikde mýta, ačkoliv dosti naobával se, aby některý vtipný mýtný nepožadoval mýta z takového mezka.

Představiv se na faře hned, jak po cestě byl, svému panu mecenášovi, tázán byl, jak asi pochodil. Mírovít prášil dost, ubezpečuje jemnostpána, že pochodil znamenitě a převýborně, že doplnil všecko, kde jen co scházelo, a rozevřel hned na důkaz lejstra. Mecenáš sám koukal se všude, a vida, že je všecko všude doplněno, koukal tak spokojeně ano i usmívavě na svého klienta, jako by řekl: „Ten Mírovít je přece jenom chlapík!“ V generositě své a úplné spokojenosti nevzpomněl si pan mecenáš ani jen na to, aby byl nechal dát Mírovítovi po jeho tuhém pěším vandrování k večeri džbáněk piva. „Za tolik platu tolik muziky skřípavé“, myslil si Mírovít a zdálo se mu, že je proto s mecenášem svým kvít.

Později, když už s mecenášem tímto neměl více žádného styku, rozmýšlel si přece, nezachce-li se snad jeho emeritnému panu mecenášovi vydati

nějaké opravené a důkladně zlepšené nové vydání Kořínkových „Památek kutnohorských“. Veřejnou ostudu nikdy Mirovít nezamýšlel. Proto všimal si časopisů českých, najde-li kde dotyčné oznámení, že totiž k tisku chystá se aneb že je už v tisku zlepšené vydání „Památek kutnohorských“. V tomto případě byl by Mirovít psal hned svému exmecenášovi, aby místa ním poopravená dal ještě jednou do revize. Nepřišlo ale k novému vydání, a proto nepsal i Mirovít. Mezitím odebral se ale mecenáš jeho k podobným sobě mecenášům československým na onen svět a Mirovít u zhasínání svém uložil nám na svědomí, aby toto tajemství, s nímž do nebeského království odejítí nechtěl, odhalili na světě vezdejším. Proto vykonáváme tuto jeden paragraf poslední vůle Mirovítovy, aby, koho by se snad týkal, nepřešlápl ho.

*

Kapitola 25. Tentokráte pivo dlouho netrvalo.

Na faře v Mikulovicích zasedávali v čeledníku obyčejně k obědu i k večeři čtyři osoby. První byla pan titulární děkan, jemu vpravo jeho kaplan, vlevo Mirovít, a vedle kaplana stará babka, sestra mecenášova, u nížto v Hradci Mirovít první čásek přebýval. Z čeledníka vedly přední dveře do síňky, kde jim naproti stály dveře do kanceláře vedoucí, této veledílny veleducha mecenášova, kde tedy i Mirovít učil se od mistra věcem velikým. Na večer zamkl si kancelář a rovněž i mezi obědem. Večer brala vždy hospodyně klíč od kanceláře a uschovala ho do svého velkého kapsáře ku klíčům ostatním. V čeledníku zamknuty obyčejně večer i dveře do síňky jdoucí a chodívalo se kuchyní a dveřmi zadními z čeledníka i do čeledníka. V čeledníku spával Mirovít a spávala tam i cudná Zuzana hospodyně, jsouc dobou noční hájena španělskou stěnou, na nížto si i své hábity vždy zavěšovala. V kanceláři míval mecenáš vždy vědérko piva ležet; hospodyně přinášela mu k obědu i k večeři pivo v cínovém džbánu. Kaplanovi a Mirovítovi nedávala piva nikdy, leč snad někdy výminkou na veliké svátky.

Jednou v noci měl Mirovít podivný sen. Zdálo se mu, že když v čeledníku spal už spánek hluboký a spala i hospodyně už spánek hluboký, že vstal ve spaní a přiblíživ se ku stěně španělské, vyhledal kapsář. Omakav po tmě známý klíč, vyňal ho z kapsáře, šel kuchyní a vezma čistou prázdnou putýnku, vyšel zadními dveřmi do síňky, odemknul bez šramotu kancelář a natočil piva plnou putýnku. Když takto ve spaní byla putýnka plná, zdálo se mu dále, že si jí postavil do síně, že kanceláře zase zamkl a pro všemožnou jistotu a ubezpečení nesl ihned klíč nazpět; šťastně také i beze všeho šramotu za pevného spánku klíč do kapsáře uložil. Zdálo se mu dále, že po tomto lišáckém zametení vrátil se znovu kuchyní a vzav putýnku a ubírav se dvorem i plotem, octnul se v domě protějším, aby tam, koho mezitím

byl ještě mimochodem probudil, popíjelo se mecenášovi na zdraví. Popíjelo se, popíjelo, ale ve spaní nepopíjí žádná společnost tak náhle, aby zmohla celou putýnku, a proto zdálo se Mirovítovi, že by se putýnka ani nevyprázdnila. Co tedy zbývalo, slilo se do džbána a do hrnce. Mirovít vypláchnouti nechal čistě putýnku a s prázdnou vrátil se, aby ji dal, odkud byl ji vzal.

V čeledníku si ulehl na své místo a spal dále. Konec snad toho všeho byl, že se zdálo, že by mu mecenášovo pivo, byť snad i ne v cínovém džbánku, aspoň ve sklenkách i při obědě aneb u večere chutnalo, jakož by neméně chutnalo i panu kaplanovi. Když hospodyně ráno vstávala, Mirovít ještě bohatě spal, jenom však někdy zdálo se, že mžitkami rozevírají se klapky oční jenom ledabylo na podívanou, nezdál-li se i hospodyně také takový sen, jako by se jemu samému a to pořád ještě zdál.

Sen tento nevykládal Mirovít ani mecenášovi, ani hospodyně, ani děvčatům farním, nebo nebyl si jist, že by se sen takový nemohl vykládati v nějakou zlou stránku. Mlčel tedy a nehledal žádného egyptského Josefa za vykladače.

Šestého teprv dne vyjevilo se mu jeho sen. Téhož totiž šestého dne přišla hospodyně o dvanácté hodině do kanceláře, kde psali ještě milostpán i pan Mirovít, aby natočila z vědérka do džbánu cínového piva pro velebného pana bratra k obědu. Otočila kohoutkem a pivo teklo do džbánu, ale ne dlouho, nebo jakmile nateklo ho do polovice džbánu, přestalo téct a neteklo více, ať si hospodyně kohoutkem kroutila vlevo nebo vpravo. Namáhala se dost a dost, ale ono to pivo nešlo, neteklo a ani už nekapalo. Vidouc hospodyně, že je s prolínáním svým u konce, pozdvihla se u vědérka a obrátíc se k v. p. bratrovi promluvila, řkouc: „Velebný pane! Piva už není! Mně se zdá, že to pivo tentokráte dlouho netrvalo.“ Mirovítovi se zdálo, že mecenáš jeho holou pravdu sestřinu považoval za nějaké vytýkáání její, že tentokráte vůbec mnoho piva pil a že tedy na příště nemá už tolik pít, jako pil tentokráte. A že mu to vytýkala sestra v přítomnosti Mirovít, mrzelo ho asi nejvíce, a proto obrátiv se, odpověděl jí úsečně: „Pošlete tedy pro nové!“ A Mirovít nehledav pro svůj sen žádného vykladače egyptského, nenabídl se hospodyně za vykladače, co se jí tentokráte o pivě zdálo.

*

Kapitola 26. Němeček. Bílý kabát.

Ochotníci srovnávali se a hráli s chutí divadlo po celou zimu 1834-35. Jeden jediný byl, který nechtěl se srovnávat. Byl to Němeček malířek čili mazálek. Človíček tento jako mrkev veliký vzdoroval hercům ochotníkům zpočátku jenom některým a vyvzdorovav jednotlivcům, začal vzdorovati

všem, a vzdoroval i Mirovítovi, nechtěje od něho přijímatí nijaké návody. Mirovít to konečně také dopálilo a vida nevoli všeobecnou i svou vlastní nad drzým Němečka jednáním, předsevzal si, že se mu, jak se mu odměnití z ostatních nikdo netroufal, že se mu odslouží, jak se naň sluší a patří; proto hledal vhodnou příležitost.

Kdo hledá, najde. Mirovít našel brzo malířka osamotnělého na hřbitově, jak si tam v prázdném přibytku hrobníkově své barvičky tře a pořádá. I začal mu domlouvati pro jeho zpupné a nešetrné chování, mysle v dobrotě obrátiti ho a uvésti na cestu pravou. Němeček ale tak neurvale sebou trhal a casnoval, zamítaje všeliké varování Mirovítovo s bezpříkladnou drzostí a opovážlivostí, ano i nových ošemetných nájezdů na Mirovítu si dovoluja, tak že tento vida nutnost toho, jal se na Němečkovi malíři vykonávati předsevzetí své.

Zpočátku měl úmysl, že ho jen tak poněkud pošimrá, nebo se obával, že kdyby se pustil doopravdy, mohl by se nevolky státi snad vražedníkem, a proto pohladil ho několikráte jakoby jenom tak na pouhou zkoušku. Avšak děcko národa rytířského vidouc jaké zneuctění děje se v osobičce jeho celému národu německému, vyhlídlo si okamžení a pohladilo navzájem Mirovítu, co jen mohlo. Mirovít si proto přestal pohrávat a sevřev Němečka mocnou rukou, položil si ho na zem a hladil, jak hladil. Ačkoliv byl rozohněn a rozloben, musel nicméně přece jen pamatovati se, aby se nestal vražedníkem, a proto hladil pořád jen tak po suchu. Zpozorovav ale, že z malého malířka proudí se už mnoho krve Němečkovy, ustál od svého kantorování a kopna ho ještě, zanechal ho svému osudu na hřbitově.

Němeček dal se do řvání, jak obyčejně děcka dělají, dostanou-li nějaký ten pardus. Sebrav a sotva se očistiv šel rovnou cestou na Mirovítu žalovat ku svému panu mecenášovi. Mecenáš byl asi v nesnázích, nebo nebyl mecenášem toliko Němečkovým, nýbrž byl zároveň i mecenášem Mirovítovým. Mecenáš celou epizodu tuto promlčel, Mirovítovi nikdy ani slovem o ní se nezmíniv. Ostatní méně odvážliví ochotníci i obecnstvo byli rádi, že Mirovít Němečka tak hezky byl pohladil, Němeček ale sám zkrotl a poslouchal, když se mu něco řeklo.

Na jaře přestali ochotníci divadlo hrát. Nemaje Mirovít dostatečného zaměstnání, rozmyslil se, že navštíví rodiče své. Vydal se tedy na cestu a přišel domů. „Co tu chceš? Bude brzo odvod, u magistrátu vědí, že letos neštuduješ. Chceš snad nosit bílý kabát?“, takto vítal otec syna Mirovítu. Došel i pan děkan a naháněl Mirovítovi do duše, že dozajista bude se muset stavět, a že se tedy musí něčeho chytout, aby ušel bílému kabátu. Mirovít nevěděl ovšem, čeho by se uchopit měl uprostřed roku studijního, a proto

odevzdal se zcela do vůle otce a děkana svého. Děkan tedy radil, aby šel Mirovít studovat chirurgii, a sice do Josefína proto, že v tom pádu nemusí do bílého kabátu.

*

Kapitola 74. Bída chrudimská a chrudimský Pánbůh.

Když se byl Mirovít v Mikulovicích představil svému někdejšímu mecenášovi, uvítán byl od starého pána na ten samý způsob, jako vítán býval co studiosus. Starý mecenáš svolil bez nejmenšího zdráhání k žádosti Mirovítově, aby se u něho pozdržel tak dlouho, jak dlouho se mu jenom líbit bude. Mirovít byl v Mikulovicích i v celém okolí dostatečně znám, a proto uchýlil se tam v naději, že se tam zbaví všeliké možné zběsilosti česko-turecké. A byl tam vskutku také mezi svými, každý ho rád viděl, on sám s každým si rád promluvil a při tom všem byl dosti prozřetelný, že na všeliké poptávky lid nebourčil, ovšem ale také do žádného blaženého spánku nekonýšel.

Mikulovický tehdejší v. p. kaplan, Mirovítovi z předešlých dob osobně známý, uvítal sice na první setkání Mirovítova způsobem hodným sice nějakého dobrotiska sedmašedesátníka. Věda totiž, že Mirovít přichází zpřímá z Prahy, jal se s úsměvem nedůstojným vtipkovati, kterak prý Pražané a s nimi zároveň i Mirovít vyhráli, a přitom dotýkal se osoby Mirovítovy na tu stranu, jako by snad byl Mirovít pravou rukou Windovou, která, a ne jiná, události tyto přec vlastně jen byla samochtě provolala. Vtipkování podobné nepřestávalo, takže konečně došla Mirovítovi trpělivost. Věda, že vel. pan kaplan býval jindy vždy oddaným oudem svého vlastního českého národa a že Turkem ani býti nemůže, vypůjčil si ho Mirovít jednoho dne mezi čtyřma očima a filipikoval se s ním tak dlouho, až velebný pán slíbil, že z pražských událostí žádné žerty si vícekrátě tropit nebude. Od té chvíle býval vel. pan kaplan zase starým, dobrým známým Mirovítovým.

Během osmi dnů, jakých tam Mirovít vyčkal, šly i po Mikulovicích nepatrných rozmanité chýry, a jmenovitě o příchodu husarů ledacos se rozprávělo. Mirovít spolehal se, že chráněn jest tam i od inteligence i od národa celého, a proto nepřipouštěl si žádných starostí. Ale osmého dne zdálo se mu, že by už mohl vyletět a podívat se na svět jako ta holubice Noemova.

Matěj Mikšíček. Kresba Jana Vilímka.
Světózor 1882, 16, č. 51 z 15. 12.

